

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА
Факультет історії та філософії
Кафедра культурології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету історії та філософії
Кушнір В. Г.

«31» серпня 2023 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
АСИСТЕНТСЬКОЇ ПРАКТИКИ**

для студентів факультету історії та філософії
за напрямом 03 «Гуманітарні науки»
спеціальністю 034 «Культурологія»
Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Форма навчання	Курс	Семестр	Тривалість тижнів	Залік (диференційний)
Денна	I	II	4	+
Заочна	I	II	4	+

2023 р.

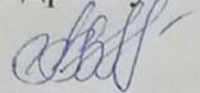
Робоча програма асистентської практики студентів-магістрів I курсу (денна форма навчання) і I курсу (заочна форма навчання) факультету історії та філософії напряму 03 «Гуманітарні науки» спеціальності 034 «Культурологія».

Укладач: Сумченко Ірина В'ячеславівна, кандидат філософських наук, доцент кафедри культурології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри культурології факультету історії і філософії

Протокол № 1 від "30" 08 2023 р.

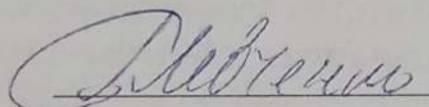
Завідувач кафедри культурології

_____ (Готинян-Журавльова В. В.)

Схвалено методичною комісією факультету історії та філософії Одеського національного університету імені І.І. Мечникова

Протокол № 1 від "31" серпня 2023 р.

Голова навчально-методичної комісії факультету історії та філософії

_____ (Левченко Г. С.)

ВСТУП

Програма асистентської практики складена відповідно до освітньо-професійної/освітньо-наукової програми підготовки магістрів спеціальності 034 Культурологія.

Предметом асистентської практики є здобуття навичок викладання культурологічних дисциплін у ВНЗ.

Місце навчальної дисципліни в структурі освітнього процесу. Асистентська практика – це складова частина підготовки фахівців до викладацької діяльності. В межах підготовки за освітньо-науковим рівнем «магістр» студенти отримують ґрунтовну підготовку з педагогічної майстерності та методики викладання в ВНЗ.

Дана «Програма асистентської практики» відповідає:

- Положенню про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом Міністерства освіти України від 8 квітня 1993 року № 93 і зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 30 квітня 1993 року за № 35;
- навчальному плану ОНУ імені Мечникова;
- освітньо-професійним та освітньо-науковим програмам підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр» спеціальності «Культурологія»
- наказам та рішенням Міністерства освіти і науки України щодо проведення практики студентів вищих навчальних закладів;
- положенням та наказам щодо практики ОНУ імені І. І. Мечникова.

МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Мета проведення асистентської практики полягає у набутті практичних навичок та досвіду викладацької роботи, необхідних для викладання дисциплін за профілем спеціальності «Культурологія» у вищих навчальних закладах після отримання освітньо-наукового рівня «Магістр».

Асистентська практика проходить протягом 4 тижнів I семестру магістратури.

Завдання практики:

- безпосереднє ознайомлення з формами та методами викладання дисциплін, що використовуються на факультеті історії та філософії, а також дисциплін культурологічного спрямування на інших факультетах, зокрема «Історія української культури»;
- виховання у студентів творчого підходу до навчально-методичної роботи, наукової праці, формуванню потреби у самовдосконаленні, підвищенні своєї кваліфікації;
- здобуття студентами професійних якостей майбутнього викладача – вміння готувати лекційний матеріал з використанням останніх досягнень в даній царині науки, чітко, доступно, логічно та послідовно викладати цей матеріал студентам, керувати аудиторією тощо;
- формування вміння критично оцінювати лекції та семінарські заняття своїх колег та робити на їх основі висновки щодо організації власної викладацької роботи.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей:**

а) інтегральної: здатність розв'язувати складні задачі та проблеми у галузі професійної діяльності культуролога або у процесі навчання, що передбачає проведення дослідження та/або здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов і вимог.

б) загальних (ЗК): здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. (ЗК01).

здатність спілкуватися іноземною мовою (ЗК02);

здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК03);

здатність приймати обґрунтовані рішення (ЗК04);

здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями (ЗК06);

здатність розробляти та управляти проектами (ЗК08);

Здатність планувати, організовувати освітній процес в системі вищої освіти (ЗК09).

в) фахових (ФК): Усвідомлення взаємозв'язку культурних текстів та контекстів (ФК01);

здатність до оцінювання та аналізу інформації у процесі реалізації професійної діяльності (ФК02);

здатність виявляти культурні потреби суспільства та його окремих груп, визначати шляхи їх задоволення, забезпечувати культурні права і свободи людини (ФК03);

усвідомлення соціальної та етичної місії культуролога, а також можливостей та особливостей практичного використання культурологічного знання (ФК04);

здатність критично осмислювати історичні здобутки та новітні досягнення культури (ФК06);

здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати й моделювати культурний розвиток різних культурних регіонів, художньої та візуальної культури (ФК07);

здатність здійснювати експертизу культурних об'єктів та культурних процесів, їх критичний аналіз із застосуванням сучасних методів культурології (ФК10);

здатність до застосування класичних та новітніх методик при викладанні культурологічних дисциплін та організації навчально-виховного процесу у закладах вищої освіти (ФК11);

здатність до самостійної підготовки та проведення лекцій, семінарів, практичних занять з культурологічних дисциплін, виробничих, педагогічних та навчальних практик, організації навчально-дослідницької діяльності студентів (ФК12).

Програмні результати навчання (ПРН): У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

ПРН2. Аналізувати текстові та візуальні джерела інформації щодо культурних явищ та процесів, верифікувати інформацію у відповідності до професійних задач.

ПРН4. Популяризувати професію культуролога, дотримуючись етичних принципів.

ПРН6. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення професійних питань, презентації результатів досліджень та проектів.

ПРН7. Оцінювати історичні здобутки та новітні досягнення культурології.

ПРН13. Здійснювати експертну оцінку культурних творів, послуг та благ, культурних практик, культурно-мистецьких та дозвіллевих проектів.

ПРН14. Вміти розробляти методiku проведення навчальних занять, навчально-виховних заходів з використанням дидактичних матеріалів, застосовувати сучасні освітні технології, методи і засоби навчання у закладах вищої освіти.

Відповідно до державних вимог щодо змісту й рівня професійної підготовки випускника магістратури студент повинен:

- розуміти роль навчальних закладів у суспільстві, основні проблеми дисциплін, що визначають конкретну область його діяльності;

- знати основні законодавчі документи, що стосуються системи освіти, права й обов'язки суб'єктів навчального процесу (викладачів, керівників, студентів);

- розуміти концептуальні основи предмета, його місце в загальній системі знань і цінностей і в навчальному плані навчального закладу;

- враховувати в педагогічній діяльності індивідуальні особливості студентів, включаючи вікові й психологічні;

- володіти знаннями курсу, достатніми для аналітичної оцінки, вибору й реалізації освітньої програми, що відповідає рівню підготовленості студентів, їхнім потребам, а також вимогам суспільства.

Педагогічний компонент проходження асистентської практики полягає у формуванні особистості майбутнього викладача вищої школи, застосуванні теоретичних знань у практичній діяльності, засвоєння педагогічних умінь, набуття, вивчення та аналіз педагогічного досвіду. Педагогічний компонент містить в собі знання та уміння, якими повинен оволодіти студент-практикант.

Студент-практикант повинен **знати**:

- сутність процесів навчання й виховання, їхні психолого-педагогічні основи;

- шляхи вдосконалення майстерності викладача й способи самовдосконалення;

- дидактику навчальної дисципліни;

- питання часткових методик за курсом;

- нові технології навчання;

- методи формування навичок самостійної роботи й розвиток творчих здібностей і логічного мислення студентів;

- наукові основи курсу, історію й методологію відповідної науки.

Студент-практикант повинен **вміти**:

- проектувати, конструювати, організовувати й аналізувати свою педагогічну діяльність;

- планувати навчальні заняття відповідно до навчального плану закладу й на основі його стратегії;

- забезпечувати міждисциплінарні зв'язки курсу з іншими дисциплінами;

- розробляти й проводити різні за формою навчання заняття найбільш ефективні при вивченні відповідних тем і розділів програми, адаптуючи їх до різних рівнів підготовки студентів;

- ясно, логічно викладати зміст матеріалу, опираючись на знання й досвід студентів;

- відбирати й використовувати відповідні навчальні засоби для побудови технологій навчання;

- аналізувати навчальну й учбово-методичну літературу й використовувати її для побудови власного викладу програмного матеріалу;

- організовувати навчальну діяльність студентів, управляти нею й оцінювати її результати;

- застосовувати основні методи об'єктивної діагностики знань студентів з предмету, вносити корективи в процес навчання з урахуванням даних діагностики;

- володіти методикою проведення заняття із застосуванням мультимедійних засобів навчання;

- створювати й підтримувати навчальне середовище, що сприяє досягненню цілей навчання;

- розвивати інтереси студентів і мотивацію навчання, формувати й підтримувати зворотний зв'язок.

Студент-практикант повинен **мати уявлення**:

- про зв'язки предмета з майбутньою професійною діяльністю студентів;

- про методичні аспекти предмета в цілому, окремих тем і понять;

- про методи й прийоми складання завдань, вправ, тестів з різних тем;

- про можливості застосування комп'ютерної техніки в навчальному процесі.

Організацію практики здійснює кафедральний керівник практики. Консультування магістрів-практикантів проводять викладачі-консультанти кафедри культурології. На проведення асистентської практики відводиться 9 кредитів ЄКТС. Реалізація мети та завдань забезпечується шляхом чіткої організації асистентської практики, виконання основних вимог керівника практики та адміністрації ВНЗ.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Відповідно до навчального плану студенти I курсу магістратури спеціальності «Культурологія» проходять асистентську практику в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова.

Основними базами для проведення асистентської практики є факультет історії та філософії, а також інші факультети університету, на яких викладаються навчальні дисципліни культурологічної спрямованості, зокрема «Історія української культури».

У разі необхідності студенти можуть проходити практику в інших навчальних закладах за погодженням.

Слід наголосити на необхідності суворого дотримання студентами прийнятих на базі практики правил охорони праці і протипожежної безпеки з обов'язковим проходженням ними інструктажів (попереднього і на кожному конкретному місці праці).

Установча конференція.

В ході установчої конференції студенти:

- знайомляться з цілями і завданнями практики;

- знайомляться з керівниками практики з боку кафедри;

- отримують звіти практики (в них фіксується робота, запланована на кожен день практики).

Проходження практики розпочинається з відвідування лекцій та семінарських (практичних) занять, які проводить викладач кафедри. При цьому студенти знайомляться не лише з методами викладання, а й з тими групами, в яких в подальшому вони читатимуть лекції та проводитимуть практичні заняття. В цей же період практиканти готують тексти лекцій та методичні розробки і надають їх для рецензування викладачеві.

На другому етапі (активному) практики студенти читають лекції, проводять семінарські заняття, відвідують заняття своїх колег та готують письмові рецензії. Протягом всього періоду проходження практики практиканти беруть активну участь в науково-методичній роботі кафедри, займаються самопідготовкою.

Заключна конференція (підсумкова)

В ході заключної конференції:

- проводиться загальний аналіз практики;
- заслуховуються звіти по практиці кожного студента-магістра;
- проводиться перевірка звітної документації: оформлення проведених семінарських занять, перевіряються звіти практики;
- Виставляється залік по практиці.

ЗМІСТ АСИСТЕНТСЬКОЇ ПРАКТИКИ

Асистентська практика починається з пояснення викладачами специфіки педагогічної роботи в навчальних закладах III-го IV-го рівня акредитації та знайомством студентів з організацією роботи кафедри, планами навчальних дисциплін, організацією методичної та наукової роботи.

Навчально-методична робота складає суть асистентської практики, її основну мету. Саме в ході навчально-методичної роботи реалізуються основні завдання практики, що полягають у формуванні у студентів навичок викладацької роботи.

Навчально-методична робота полягає у:

- відвідуванні лекцій, семінарських занять та консультацій, що проводить керівник практики, з метою вивчення методичного досвіду і системи учбової роботи керівника і базової кафедри в цілому;
- оволодінні методикою підготовки до занять і методикою викладання навчального матеріалу;
- освоєнні засобів організації та контролю самостійної роботи, особливо при підготовці до семінарських занять (додаткові питання, теми для обговорення, теми рефератів і т.п.);
- відвідуванні занять, що проводять студенти-практиканти з подальшим обговоренням та письмовим рецензуванням.

Навчально-методична робота студентів під час асистентської практики має дві складові частини, що доповнюють одна одну: пасивна та активна (аудиторна).

Пасивна практика в більшості випадків передує активній (аудиторній). Вона полягає у відвідуванні лекцій, семінарських занять, консультацій, які проводить керівник практики та інші викладачі кафедри; участь у навчально-методичній роботі кафедри. Пасивна практика передбачає опрацювання теоретичних матеріалів для підготовки та проведення занять, робота в бібліотеці, підготовки текстів лекцій та методичних розробок семінарських занять, що будуть проводитись, відвідування занять викладачів факультету та систематичне спілкування з керівником, участь в установчих зібраннях з питань проведення практики. Зокрема, обов'язковим елементом пасивної практики є відвідування лекцій та семінарських занять інших студентів, що проходять асистентську практику, та підготовки письмової рецензії на відвідувані заняття.

Обсяг пасивної практики розподіляється таким чином:

- установча конференція з керівником практики;
- відвідування лекцій керівника або іншого викладача кафедри – 2 лекції;
- відвідування семінарських занять, проведених керівником або іншим викладачем кафедри – 2 заняття;
- відвідування лекцій, проведених іншими студентами-практикантами – 2 лекції;

- відвідування семінарських занять, проведених іншими студентами-практикантами – 2 заняття;

- оформлення звітної документації до практики – останній тиждень.

Активна (аудиторна) практика є основною у всьому процесі асистентської практики, оскільки саме в ході активної практики виявляються та закріплюються викладацькі здібності студентів. Активна практика включає в себе:

- самостійне проведення лекцій та семінарських (практичних) занять;
- проведення консультацій;
- участь у методичній роботі кафедри культурології.

До початку активної практики студенти надають керівнику практики тексти лекцій та методичні розробки семінарських (практичних) занять.

Після узгодження тексту лекцій і методичних розробок з керівником практики студент допускається до самостійного проведення занять.

Обсяг активної (аудиторної) практики розподіляється таким чином:

- проведення 2 лекцій;
- проведення 2 практичних або семінарських занять;
- участь у методичній роботі базової кафедри.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Основним організаційно-методичним документом, що регламентує діяльність практикантів і керівників практики, є програма практики.

ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Індивідуальні звіти практикантів є основним звітним документом.

Індивідуальний звіт містить:

- робочий план проходження практики;
- щоденник, що фіксує всі форми роботи під час практики;
- тексти лекцій, що прочитав практикант;
- методичні розробки відповідних семінарських (практичних) занять;
- рецензії на заняття інших практикантів, які відвідав студент;
- текст тез (статті) для студентської конференції.

Диференційованій оцінці з боку викладача підлягають всі завдання, що виконує практикант. Лекції та семінарські (практичні) заняття оцінюються як за змістом, так і за дотриманням методики викладання. Оцінки заносяться в Щоденник практики викладачем або керівником. Підсумкова оцінка виставляється на основі поєднання оцінювання всіх форм роботи.

Щоденник практики повинен має два підписи: практиканта та керівників практики.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Література

1. Асистентська педагогічна практика студентів (освітньо-кваліфікаційний рівень «Магістр»). Робоча програма та інструктивні матеріали /уклад. Д.Д. Герцюк, Л.О. Ковальчук, Т.В. Равчина, С.Б. Цюра. Львів : Вид. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2012. 56 с.
2. Кобаль В.І. Методика викладання у вищій школі : навчально-методичний посібник / уклад. В.І. Кобаль. Мукачево : Вид-во МДУ, 2016. 203 с.
3. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник / О. В. Малихін, І. Г. Павленко, О.О. Лаврентьева, Г. І. Матукова. Київ: КНТ, 2014. 262 с.
4. Сучасні педагогічні технології в освіті: збір. наук. метод. праць / за ред. О. Г. Романовського, Ю. І. Панфілова. Харків: НТУ «ХПІ», 2012. 224 с.
5. Туркот Т.І. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Кондор, 2011. 628 с.
6. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : Навч. посіб. [2-е видання, доповнене] / М.М. Фіцула. К.: «Академвидав», 2014. 456 с.

Електронні інформаційні ресурси

1. Семінарське заняття, методика його підготовки і проведення
https://pidruchniki.com/70148/pedagogika/seminarske_zanyattya_metodika_yogo_pidgotovki_provedennya
2. Методичні рекомендації по підготовці лекційних занять
<https://studfile.net/preview/6342047/page:5/#8>
3. Методичні рекомендації щодо відкритого заняття
http://msk.edu.ua/metodist/met_skarb/met_pos_vidkr_zan.pdf
4. Рекомендації по проходженню педпрактики
<https://zfft.kpi.ua/images/practice/pedpractice.pdf>
5. Аналіз лекційного заняття
<https://studfile.net/preview/6342047/page:6/>

ВИМОГИ ДО ЗВІТУ

ЗВІТ

про проходження асистентської практики
студенткою(ом) I курсу очної (заочної) форми навчання
другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 034 «Культурологія»

У період з « _____ » _____ 20__ року по « _____ » _____ 20__ року я
(прізвище, ім'я, по-батькові)
проходила(в) асистентську практику на факультеті історії та філософії ОНУ
імені І.І. Мечникова.

Керівник асистентської практики: канд. філос. н., доц. кафедри
культурології Сумченко І.В.

За період практики мною було виконано такі види роботи:

1) пасивна практика

№	Тема лекції чи семінарського (практичного) заняття, які відвідувались в ході практики	ПІБ викладача або іншого практиканта, які проводили заняття	Факультет, курс, група	Дата	Підпис викладача
1	2	3	4	5	6

2) активна практика

№	Тема лекції чи семінарського (практичного) заняття,	ПІБ викладача, якому асистували практиканти	Факультет, курс, група	Оцінка проведеного заняття	Дата	Підпис керівника

	проведеного практикантом					
1	2	3	4		5	6

3) рекомендації щодо вдосконалення організації та проведенню
практики

1. Позитивні моменти в організації та змісті практики.
2. Негативні моменти в організації та змісті практики.
3. Побаження та рекомендації щодо покращення організації та змісту практики.

Дата _____

Підпис студента _____

Підпис керівника _____

Щоденник асистентської практики

ЩОДЕННИК АСИСТЕНТСЬКОЇ ПРАКТИКИ

студента (ки) очної (заочної) форми навчання другого (магістерського)
 рівня вищої освіти
 спеціальності 034 «Культурологія»

_____ (прізвище, ім'я, по-батькові.)

за період з « ___ » _____ 20__ року по « ___ » _____ 20__ року

Місце практики: Кафедра культурології ОНУ імені І.І. Мечникова

Викладач-керівник: доц. Сумченко І.В.

№	Дата	Вид виконаної роботи	Відмітка про виконання
1	2	3	4

_____ Підпис студента.

_____ Підпис викладача

Аналіз

відвіданої лекції (практичного, семінарського заняття)
студента (ки) I курсу очної (заочної) форми навчання другого

(магістерського) рівня вищої освіти

спеціальності 034 «Культурологія»

_____ (прізвище, ім'я, по-батькові)

Дата заняття

Вид заняття (лекція, практичне/семінарське)

Курс, група, напрямок навчання

Тема заняття

Хто проводив (практикант ПІБ, викладач ПІБ)

Хід заняття

	Вид роботи	Хроно метраж	Мої спостереження

Резюме

План-конспект лекції для проведення

студентом (кою) III курсу денного відділення

освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр»

напрямку «Культурологія»

_____ (прізвище, ім'я, по-батькові.)

Дата лекції

Курс, група, напрямок навчання

Викладач, якому асистує практикант

Тема лекції

Мета лекції (навчальна, розвивальна, виховна)

Обладнання: конспекти, ілюстративний матеріал тощо.

Методи роботи: викладання матеріалу, евристична бесіда, диспут, бліц-опитування....

Хід лекції

1. Організація роботи студентів.
2. Викладання нового матеріалу (текст).
3. Евристична бесіда тощо.